

Sisällys

Aatto Pennanen

Lukijalle	9
------------------------	---

Peter Johnson & Aatto Pennanen

1 Johdanto	13
Suomalaista koulun johtamista arvostetaan	13
Koulun johtamisen lasiseinät	14
Muutoksen ongelmat ja professionalisuus	15
Kuka auttaisi rehtoria?	18
Pro Rexi 2015 -kehittämishankkeen avaintekijät	20
Yksin johtamisen aika on ohi?	21

Pasi Sahlberg

2 Koulunjohtaja maailmanparantajana?	25
Koulu muutosten maailmassa	26
Maailman neljä ongelmaa	29
Sovitut tavoitteet maailman parantamiseksi	39
Koulutus kaikille – mahdoton tehtävä?	41
Viisi vihjettä koulunjohtajalle	46

Kari Mustonen

3 Määräysten välittäjästä koulun kehittäjäksi

Johtajan tehtävät, niiden ajallinen

laajentuminen ja tulevaisuudennäkymät	53
Johdanto	53
Koulun johtamiseen vaikuttavat perustekijät	55
Johtaja tietää tehtävänsä	57
Oppikoulun rehtorin tehtävistä	60
Peruskoulun tulo muuttaa johtajan tehtäviä	62
Johtajan tehtävät lisääntyvät ja asema johtajana korostuu ..	63
Tehtävien yhtenäisyys katoaa	66
Tehtäväpato murtuu	69

Aatto Pennanen

4 Koulun johtamisen

muuttuva toimintaympäristö	73
Johtamisen toimintaympäristön rakentuminen	73
Mitä peruskoulussa johdetaan?	82
Päätöksenteon tasot koulun johtamisessa	89
Modernista kohti transmodernia johtamista	96

Eija Vulkko

5 Päätöksenteko osana koulun johtamista

Opettajien kollegiaalisuutta etsimässä	105
Rehtori johtaa oppivaa asiantuntijaorganisaatiota	108
Vuorovaikutus näkyy kollegiaalisessa koulukulttuurissa ...	113
Koulun päätöksentekokulttuuri	119
Opettajien kollegiaalisen päätöksenteon malli	124

Ilpo Ojala

6 Rehtorien roolit suurten

ja pienten koulujen johtamishaasteena	129
Koulun johtaminen ja muuttuva koulu Suomessa	129
Koulun johtaminen ja johtamistutkimus	131
Ajassa elävät johtamisroolit	132
Koulu organisaationa ja johtamisen kohteena	137
Kouluyksiköiden koko kasvaa	
– muuttuuko johtaminen?	140
Johtaminen ja laatukoulun tavoitteet	148

Riitta Juusenaho

7 Korkokengät kansliassa	153
Miksi naisvaltaisella alalla miehet johtavat?	153
Katsaus menneeseen	155
Miten sukupuoli rakentaa uraa?	156
Mitä rehtori tekee?	158
Eroaako johtajuus sukupuolen mukaan?	159
Kuinka tullaan rehtoriksi?	160

Miesten työt ja naisten puuhat?	161
Mikä sitä nyt taas nyppii?.....	162
Rehtorin tulevaisuus.....	164

Teija Vuohijoki

8 Pitää vain selviytyä Rehtorin työn vaatimusten

ja voimavarojen välinen epäsuhta.....	169
Rajattomuus synnyttää ristiriitoja.....	169
Hallinnon uudistusten vaikutus rehtorin työhön ja työmäärään.....	171
Rooliepäselvyys ja rooliristiriidat rehtorin työssä.....	176
Rehtorin työn vaatimusten ja voimavarojen tasapaino	181
Rehtorin työssä jaksaminen sukupuolen ja virka-aseman suhteen tarkasteltuna.....	188

Pauli Juuti

9 Ihmisten johtaminen kouluorganisaatiossa.....

199	199
Miksi koulussa tarvitaan hyvää johtamista?	199
Tulisiko koulun johtajan olla asioiden vai ihmisten johtaja vai vähän molempia?.....	201
Hyvä johtaminen edellyttää itsensä likoon laittamista	209
Hyvä johtaminen on keskustelevaa johtamista	212
Keskusteleva johtaminen alkaa kuuntelemisesta.....	215
Yhteenveto	217

Jukka Alava

10 Koulutuksen käytäntö .....

Toimialan kehittamisestä ja kehittymisestä	221
Oppilaitosjohdon koulutuksen kehityspolkuja	231
Kansainvälisiä kokemuksia.....	236
Pedagogiset ratkaisut – oppilaitosjohtamisen koulutuksen DNA.....	243
Haasteena koko sivistystoimen johtajuus.....	248

Kauko Hämäläinen & Jouni Välijärvi

11 Tulevaisuuden haasteita koulun rehtoreille	253
Haasteita riittää.....	255
Ikärakenteen muutos on suuri haaste	257
Yhteisöllisyydellä terveyttä tukemaan	259
Pedagogisen johtamisen merkitys kasvaa	262
Koulutuksen roolin vahvistuttava	264
Loppusanat	267
Kirjoittajat	274